

POSLANO

08-10-2021

Številka: 111-18/2021/11
Naš znak: 02004
Datum: 08.10.2021

Agencija za energijo izdaja na podlagi člena 12(4) Uredbe (EU) št. 347/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2013 o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo in razveljavitvi Odločbe št. 1364/2006/ES in spremembi uredb (ES) št. 713/2009, (ES) št. 714/2009 in (ES) št. 715/2009 (UL L, št. 115, z dne 25. 4. 2013, str. 39) na podlagi vloge operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina, družbe PLINOVODI, Družba za upravljanje s prenosnim sistemom, d.o.o., Cesta Ljubljanske brigade 11B, 1000 Ljubljana, ki jo zastopata glavni direktor Marjan Eberlinc in namestnica glavnega direktorja mag. Sarah Jezernik, naslednjo

ODLOČBO

1. Strošek naložbe za projekt PCI št. 6.23, Interkonekcija Madžarska–Slovenija-Italija (Nagykanizsa (HU) – Tornyiszentmiklós (HU) – Lendava (SI) – Kidričevo (SI) – Ajdovščina (SI) – Šempeter (SI) – Gorizia (IT)) se razporedi tako, da operater slovenskega prenosnega sistema zemeljskega plina, družba PLINOVODI, Družba za upravljanje s prenosnim sistemom, d.o.o., Cesta Ljubljanske brigade 11B, 1000 Ljubljana, nosi strošek naložbe na slovenskem ozemlju.
2. Posebni stroški v zvezi z izdajo te odločbe niso nastali.

Obrazložitev:

Agencija za energijo (v nadaljevanju agencija) je 11. 5. 2021 od operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina, družbe PLINOVODI, Cesta Ljubljanske brigade 11B, 1000 Ljubljana, (v nadaljevanju vlagatelj zahteve), prejela zahtevek za naložbo z vključenim zahtevkom za čezmejno razporeditev stroškov v zvezi z izgradnjo plinovodne povezave med Madžarsko in Slovenijo (v nadaljevanju zahtevke za naložbo), ki predstavlja projekt skupnega interesa PCI št. 6.23 Interkonekcija med Madžarsko in Slovenijo ter vzpostavitev plinovodnega koridorja med Madžarsko in Italijo skozi slovenski prenosni sistem zemeljskega plina (v nadaljevanju projekt). Zahtevku za naložbo, ki vsebuje tudi utemeljen predlog za čezmejno razporeditev stroškov, sta bila priložena analiza stroškov in koristi (CBA) in poslovni načrt. Agencija je v skladu s točko 2.2. in 2.3 dokumenta Recommendation No 5/2015 of the Agency for the Cooperation of Energy Regulators (v nadaljevanju priporočilo) opravila oceno popolnosti zahteve za naložbo. Agencija je pri tem ugotovila, da zahtevek za naložbo

vsebuje vse potrebne dokumente, o čemer je agencija 8. 6. 2021 obvestila Agencijo za sodelovanje energetskih regulatorjev (v nadaljevanju ACER). Agencija je ACER v vednost posredovala tudi kopijo zahtevka za naložbo.

Na podlagi člena 12(1) Uredbe (EU) št. 347/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2013 o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo in razveljavitvi Odločbe št. 1364/2006/ES in spremembi uredb (ES) št. 713/2009, (ES) št. 714/2009 in (ES) št. 715/2009 (UL L, št. 115, z dne 25. 4. 2013, str. 39, v nadaljevanju uredba) dejansko nastale stroške naložbe, ki ne vključujejo stroškov vzdrževanja, povezanih s projektom skupnega interesa, ki spada v kategorije iz Priloge II. 1 (a), (b) in (d) ter Priloge II. 2 uredbe, krijejo operaterji ustreznih prenosnih sistemov ali predlagatelji projektov infrastrukture za prenos v državah članicah, ki jim projekt zagotavlja neto pozitivni učinek v obsegu, v katerem jih ne krijejo dajatve za prezasedenost ali druge dajatve, plačajo pa jih uporabniki omrežja s tarifami za dostop do omrežja v teh državah članicah. Če je predlagatelj projekta več, skladno z drugim odstavkom člena 12(2) uredbe ustrezní nacionalni regulativni organ od vseh predlagateljev nemudoma zahteva, da zahtevek za naložbe predložijo skupaj v skladu s členom 12(3) uredbe.

Nadalje nacionalni regulativni organi skladno s členom 12(4) uredbe najpozneje šest mesecev od datuma, ko zadnji zadevni nacionalni regulativni organi prejmejo zadnji zahtevek, po posvetovanju z zadevnimi predlagatelji projekta sprejmejo usklajene odločitve o razporeditvi stroškov naložbe, pri čemer te stroške projekta krije vsak upravljavec sistema in so stroški vključeni tudi v tarife. Nacionalni regulativni organi se lahko odločijo, da bodo razdelili le del stroškov ali jih razporedili v sveženj različnih projektov skupnega interesa. Pri odločitvi o čezmejni razporeditvi stroškov se upoštevajo ekonomski, socialni in okoljski stroški ter koristi projektov v zadevnih državah članicah ter morebitna potreba po finančni podpori.

Točka 1.4 priporočila navaja, da predlagatelji projekta zahtevek za naložbo naslovijo zadevnim regulativnim organom - regulativnim organom držav članic, v katerih se projekt izvaja, in tudi regulativnim organom držav članic, za katere analiza stroškov in koristi pokaže pomemben neto pozitiven vpliv projekta. V postopku je agencija ugotovila, da sta za obravnavo zahtevka za naložbo pristojna regulativna organa Republike Madžarske in Republike Slovenije, ker:

- projekt leži v celoti na ozemlju Republike Madžarske in Republike Slovenije; na Madžarskem projekt predstavlja novo kompresorsko postajo v Nagykanizsa, 199 km plinskega cevovoda od Kozármislenyja do Tornyiszentmiklós in mejno merilno postajo pri Tornyiszentmiklós, v Sloveniji pa projekt predstavlja mejno merilno postajo Pince, 74,5 km plinskega cevovoda od Pinc do Kidričevega, razširjeno kompresorsko postajo v Ajdovščini in mejno merilno postajo na Vrtojbi;
- iz analize stroškov in koristi za projekt izhaja, da ima projekt pomemben neto pozitiven vpliv samo za Madžarsko in Slovenijo; iz analize stroškov in koristi tudi sledi, da so neto koristi vsake od preostalih držav v regiji manjše od 10 % skupnih koristi projekta.

Agencija je proučila zahtevek za naložbo, ki vključuje zahtevek za čezmejno razporeditev stroškov, skladno s členom 12(5) uredbe. Pri tem agencija podaja naslednjo obrazložitev:

- a) Ocena opredeljenih učinkov v vsaki zadevni državi članici, vključno z učinki, ki zadevajo tarife za omrežja

Po navedbah vlagatelja zahteve je projekt za Slovenijo pomemben predvsem z vidika zanesljivosti oskrbe s plinom, saj so koristi iz naslova zmanjšanja izpostavljenosti omejenemu povpraševanju (kazalnik REtCD) ocenjene na 284 mio EUR, kar predstavlja 68 % skupnih koristi na slovenski strani. Preostale koristi izhajajo iz prihranka emisij CO₂ (vrednost preprečenih emisij toplogrednih plinov, ki bi bile preprečene zaradi izvajanja projekta – kazalnik CO₂S) in so ocenjene na 69 mio EUR (17 % skupnih koristi) ter koristi zaradi nižjih stroškov dobave (kazalnik SCS¹), ki so ocenjene na 64 mio EUR (15 % skupnih koristi).

Agencija se strinja, da so koristi projekta za Slovenijo predvsem na področju zanesljivosti oskrbe, saj znaša infrastrukturni kriterij N - 1 v letu 2021 samo 57,2 %². Plinovodna povezava slovenskega prenosnega sistema z madžarskim plinovodnim sistemom bi bistveno zvišala infrastrukturni kriterij N-1, po izračunih iz zgoraj citiranega dokumenta bi ta v letu 2025 lahko znašal 161,9 %.

Po ocenah vlagatelja zahteve bi projekt pomenil zvišanje vstopnih in izstopnih tarifnih postavk omrežnine slovenskega prenosnega sistema v obdobju od 2020 do 2040 povprečno za 2,5 % v primeru brez CEF sredstev in povprečno za 1,0 % v primeru prejema CEF sredstev (predvideno 50-odstotno sofinanciranje začetnega CAPEX, upravičenega do sofinanciranja). Predvideno sofinanciranje začetnega CAPEX v višini 50 % bi torej tudi pomenilo potrebo po povišanju tarifnih postavk vseh vstopnih in izstopnih točk slovenskega prenosnega sistema povprečno v višini 1 % v obdobju 20 let, vendar po izračunih vlagatelja zahteve takšno povišanje ne pomeni zmanjšanja konkurenčnosti slovenskih tarifnih postavk omrežnine.

Agencija se v postopku odločanja o čezmejni razporeditvi stroškov predmetnega projekta ni odločala o primernosti višine tarifnih postavk omrežnine, saj je takšno odločanje v skladu z Uredbo Komisije (EU) 2017/459 predvideno v postopku preskusa gospodarnosti. Ne glede na to pa agencija meni, da morajo tarifne postavke omrežnine posamezne vstopne oziroma izstopne točke odražati stroške prenosnega sistema, pri čemer se skladno z Uredbo Komisije (EU) 2017/460 o oblikovanju kodeksa omrežja o usklajenih tarifnih strukturah za plin pri določitvi posamezne tarifne postavke omrežnine lahko upošteva tudi konkurenčnost posamezne prenosne poti. Glede na navedeno, da bi projekt brez sofinanciranja zahteval visoko tarifno postavko omrežnine mejne povezovalne točke Madžarska–Slovenija, ki bi pomenila nekonkurenčnost nove prenosne poti, hkrati pa bi projekt povzročil povišanje tarifnih

¹ Kazalniki SCS, REtCD in CO₂S so definirani v skladu z 2. metodologijo ENTSOG za analizo stroškov in koristi projektov plinske infrastrukture, Februar 2019

² Vir: Desetletni razvojni načrt prenosnega plinovodnega omrežja za obdobje 2021–2030

postavk omrežnine tudi na ostalih točkah prenosnega sistema, je sofinanciranje s strani sredstev CEF ključnega pomena za uspešno izvedbo projekta.

b) Ocena poslovnega načrta

Poslovni načrt temelji na rezultatih ocene povpraševanja na trgu iz leta 2019. Vlagatelj zahteve in operater prenosnega sistema Madžarske predlagata porazdelitev stroškov projekta tako, da vsak operater nosi stroške izgradnje prenosnega sistema na svojem nacionalnem ozemlju. Po teritorialnem principu se delijo tudi lastništvo osnovnih sredstev, stroški delovanja in vzdrževanja in dolžnosti ter pravice, povezane z operativnimi aktivnostmi. Po ocenah in izračunih vlagatelja zahteve znaša strošek projekta (CAPEX) na slovenski strani 85 mio EUR (29 % celotnih stroškov projekta), medtem ko so stroški delovanja in vzdrževanja (OPEX) ocenjeni na 45 mio EUR, kar predstavlja eno tretjino stroškov vzdrževanja celotnega projekta. V obdobju 2025–2050 bi po ocenah vlagatelja zahteve projekt lahko generiral 45 mio EUR prihodkov (diskontirana vrednost), kar bi ob upoštevanju preostanka vrednosti, stroškov naložbe in stroškov vzdrževanja pomenilo, da projekt ni finančno vzdržen. Po izračunih vlagatelja zahteve so vsi trije finančni kazalniki nezadostni (finančna neto sedanja vrednost $NSV_f = -43$ mio EUR, finančna interna stopnja donosnosti $ISD_f = -4,3$ %, finančni količnik relativne koristnosti $K/S_f = 0,53$).

Agencija je proučila poslovni načrt in pri tem ugotavlja, da ob obstoječih ocenah in predpostavkah ter ob uporabljenih scenarijih projekt ustvarja negativni finančni tok in je zato brez sofinanciranja finančno neizvedljiv. Posledično agencija podpira vlagatelja zahteve v nameri, da za projekt pridobi finančno pomoč v obliki sredstev CEF.

c) Pozitivni učinki na regionalni ravni ali ravni Unije, ki bi jih ustvaril projekt

Vlagatelj zahteve v zahtevku za naložbo navaja številne pozitivne učinke projekta tako na nacionalni kot tudi na regionalni ravni:

- projekt bo omogočil oblikovanje dvosmernega koridorja med državami vzhodne Evrope (npr. Madžarska, Romunija, Bolgarija) in italijanskim plinskim vozliščem PSV; posledično bo omogočena večja konvergenca cen plina v regiji;
- slovenski in madžarski trg s plinom sta močno odvisna od oskrbe s plinom iz Rusije, ki se prenaša preko Ukrajine ali Severnega toka; projekt bo ustvaril učinkovito povezavo, ki bo omogočila trgovanje s plinom iz kaspjskih in črnomoških regij ter novih virov UZP v Jadranskem morju na eni strani ter virov plina, ki so prisotni na vozlišču PSV na drugi strani; posledično bo omogočen zagon rasti tudi za lokalno madžarsko plinsko vozlišče;
- glede na 100-odstotno uvozno odvisnost Slovenije pri oskrbi s plinom bo nova povezava z madžarskim trgov s plinom zagotovila dostop ne le do novih virov plina, ampak tudi do podzemnih skladišč na Madžarskem, s čimer se bo izboljšala zanesljivost oskrbe s plinom v Sloveniji, hkrati pa se bo povečala konkurenčnost med dobavitelji plina in ponudniki skladišč plina na Madžarskem;

- projekt bo kot eden prvih v regiji pripravljen za prenos večjih količin vodika, s čimer bo pomagal uresničevati cilje evropskega zelenega dogovora.

Agencija se strinja z navedbami vlagatelja zahteve glede pozitivnih učinkov projekta na regionalni ravni in ravni EU in dodaja, da je projekt v skladu z enim od ključnih ciljev evropske energetske politike, to je povečati konkurenco med dobavitelji plina in povečati energetska varnost v energetska uniji.

d) Rezultati posvetovanj zadevnih predlagateljev projekta

Po navedbah iz zahtevka za naložbo je vlagatelj zahteve med razvojem projekta tesno sodeloval z madžarskim operaterjem prenosnega sistema zemeljskega plina, družbo FGSZ Ltd. Oba operaterja sta skupaj razvijala projekt in se pri tem posvetovala tudi z italijanskim operaterjem prenosnega sistema Snam Rete Gas S.p.A. Kot navaja vlagatelj zahteve, sta oba zadevna operaterja od decembra 2020 skupaj razvijala projekt in se medsebojno redno posvetovala v dvotedenskih intervalih.

Agencija spremlja razvoj plinovodne povezave med Slovenijo in Madžarsko vse od priprav na pridobitev statusa Projekta skupnega interesa na prvi listi PCI v letu 2013. Ker je projekt pridobil status PCI na vseh dosedanjih listah PCI, je bilo v zadnjem desetletju med zadevnima nacionalnima regulativnima organoma in operaterjema prenosnega sistema Slovenije in Madžarske izvedenih veliko sestankov in telefonskih razgovorov ter izmenjane veliko korespondence. Tako je bil izveden bilateralni sestanek v decembru 2015 med obema zadevnima nacionalnima regulativnima organoma, aprila 2017 in septembra 2017 sta sledila kvadrilateralna sestanka (prisotna oba nacionalna regulativna organa in oba operaterja – predlagatelja projekta), v februarju 2018 je bil ponovno izveden bilateralni sestanek obeh nacionalnih regulativnih organov. Zadnji kvadrilateralni sestanek je bil izveden v septembru 2020. Ves ta čas je vlagatelj zahteve agencijo redno obveščal o razvoju projekta. Izvedenih je bilo tudi veliko sestankov med agencijo in vlagateljem zahteve, kjer je vlagatelj zahteve agencijo podrobneje seznanjal s potekom projekta, agencija pa je po potrebi podajala svoje mnenje s pravno-regulativnega vidika.

Agencija na podlagi vseh zgoraj navedenih aktivnosti ugotavlja, da se je vlagatelj zahteve redno in obširno posvetoval tako z madžarskim operaterjem prenosnega sistema kot tudi z agencijo, vse z namenom, da se projekt izvede optimalno tako s tehničnega kot tudi s finančnega ter ekonomskega vidika.

V procesu odločanja o zahtevku za naložbo z vključenim zahtevkom za čezmejno razporeditev stroškov sta zadevna nacionalna regulativna organa septembra 2021 izvedla sestanek z obema zadevnima operaterjema prenosnega sistema in jima predstavila predlog končne odločitve. Hkrati je bila obema operaterjema dana možnost podajanja pripomb, vprašanj in predlogov k predlagani končni odločitvi.

Na podlagi zgornjih ugotovitev je agencija odločila, kot izhaja iz prve točke izreka te odločbe, in stroške naložbe na slovenskem ozemlju v celoti naložila vlagatelju zahteve.

Agencija bo o odločitvi o razporeditvi stroškov skladno z drugim odstavkom člena 12(5) uredbe obvestila ACER.

V postopku izdaje te odločbe stroški niso nastali, zato je agencija na podlagi 118. člena ZUP odločila, kot izhaja iz druge točke izreka te odločbe.

Ta odločba je takse prosta skladno z drugim odstavkom 2. člena Zakona o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 106/10 – uradno prečiščeno besedilo, 14/15 – ZUUJFO, 84/15 – ZZelP-J, 32/16, 30/18 – ZKZaš in 189/20 - ZFRO).

POUK O PRAVNEM SREDSTVU:

Zoper odločbo na podlagi prvega odstavka 418. člena EZ-1 pritožba ni dovoljena, je pa dopusten upravni spor, ki se sproži z vložitvijo tožbe v 30 dneh po prejemu te odločbe, in sicer neposredno pisno pri Upravnem sodišču Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana, ali na zunanjih oddelkih upravnega sodišča glede na sedež ali prebivališče tožnika, lahko pa se pošlje navedenemu sodišču po pošti. Šteje se, da je bila tožba vložena pri sodišču tisti dan, ko je bila priporočeno oddana na pošto. Tožba se vloži v toliko izvodih, kolikor je strank v postopku. Tožbi je treba priložiti upravni akt, ki se izpodbija, v izvorniku, prepisu ali kopiji.

V upravnem sporu je na podlagi Zakona o sodnih taksah (Uradni list RS, št. 37/08, 97/10, 63/13, 58/14 – odl. US, 19/15 – odl. US, 30/16, 10/17 – ZPP-E, 11/18 – ZIZ-L in 35/18 – odl. US) ob vložitvi tožbe treba plačati sodno takso, in sicer po tarifni številki 6111 v znesku 148 evrov. Taksa se plača na transakcijski račun sodišča, št. 01100-8450088976.

Direktorica,
mag. Duška Godina

Vročiti – osebno:

- družba PLINOVODI, d.o.o., Cesta Ljubljanske brigade 11B, 1000 Ljubljana

